

(v) এখন গাড়ীয়ে $3\frac{1}{3}$ ঘণ্টাত 240 কি মি বাট অতিক্রম কৰিলে এঘণ্টাত গাড়ীখনে কিমান কি মি দূৰত্ব অতিক্রম কৰিব?

4. এটা আয়তৰ কালি 24 বৰ্গ চে মি। যদি আয়তটোৰ দৈৰ্ঘ্য $6\frac{2}{3}$ চে মি তেনেহ'লে আয়তটোৰ প্ৰস্থ কিমান?
5. এডাল $12\frac{1}{2}$ মিটাৰ দীঘল বৰ্গীয়া ফিটা 10 টা সমান অংশত টুকুৰা কৰা হ'ল। প্ৰতিটো টুকুৰাৰ দৈৰ্ঘ্য কিমান?
6. এটা বাচনৰ $\frac{3}{4}$ অংশত পানী আছিল। সেই পানীখিনিৰ $\frac{1}{8}$ অংশকৈ সমানে ভগাই কেইটামান বাচনত থবলৈ হ'লে কেইটা বাচন লাগিব?
7. $\frac{6}{4}$ অত $\frac{1}{2}$ কেইটা আছে? চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।
8. এখন উৰাজাহাজে $\frac{1}{5}$ ঘণ্টাত 200 কি মি দূৰত্ব গ'লে, 5 ঘণ্টাত উৰাজাহাজখনে কিমান দূৰত্ব যাব?
9. এজন ল'ৰাই $1\frac{1}{4}$ ঘণ্টাত $5\frac{1}{8}$ কি মি পথ চাইকেল চলাই অতিক্রম কৰিব পাৰে। যদি ল'ৰাজনে একে গতিত চাইকেলখন চলাই যায় তেনেহ'লে 1 ঘণ্টাত তেওঁ কিমান দূৰ অতিক্রম কৰিব?
10. প্ৰশ্নটোৰ চাৰিটাকৈ উত্তৰ দিয়া আছে। শুদ্ধ উত্তৰটো বাছনি কৰা—

যদি $A + B = 1$ আৰু $A - B = \frac{2}{3}$ হয়, তেন্তে A আৰু B ভগ্নাংশ দুটা হ'ব—

(i) $A = \frac{5}{6}, B = \frac{3}{6}$ (ii) $A = \frac{2}{3}, B = \frac{1}{3}$ (iii) $A = \frac{5}{6}, B = \frac{1}{6}$ (iv) $A = \frac{3}{5}, B = \frac{1}{5}$

2.6 দশমিক সংখ্যাৰ ধাৰণা :

তোমালোকে আগৰ শ্ৰেণীত দশমিক সংখ্যাৰ বিষয়ে পাই আহিছা। সেই ধাৰণাৰে তলৰ তালিকাখন পূৰ কৰোঁ আহা—

হাজাৰ	শতক	দহক	একক	দশমিক	দশমাংশ	শতাংশ	সহস্ৰাংশ	সংখ্যা
(1000)	(100)	(10)	(1)		$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$	
			3	.	7	5	.	3.750
2	5	8	0	.	2	4	6	
	7	4	2	.	0			
				.	0	5	0	

তালিকাখনত তোমালোকে স্থানীয় মানৰ আধাৰত বিস্তৃত আকাৰত থকা সংখ্যাবোৰ সাধাৰণ ৰূপত লিখিছিল। ইয়াক আমি ওলোটাকৈও লিখিব পাৰো। অৰ্থাৎ সাধাৰণ ৰূপত থকা সংখ্যা এটা বিস্তৃত আকাৰত লিখিব পৰা যায়

$$\text{এনেদৰে } 5342.25 = 5 \times 1000 + 3 \times 100 + 4 \times 10 + 2 \times 1 + 2 \times \frac{1}{10} + 5 \times \frac{1}{100}$$

মনত ৰাখিবা—

দশমিক বিন্দু সদায় একক আৰু দশমাংশ ঘৰৰ মাজত থাকে। আচলতে দশমিক বিন্দুটো হৈছে পূৰ্ণ সংখ্যা আৰু ভগ্নাংশৰ পৃথককাৰী। ইয়াৰ বাওঁফালে পূৰ্ণসংখ্যা আৰু সোঁফালে ভগ্নাংশৰ স্থান।

এতিয়া অন্য এটা কথালৈ মন কৰা। দৈনন্দিন জীৱনত সাধাৰণ ভগ্নাংশৰ দৰেই দশমিক সংখ্যাবোৰ তুলনা কৰিবলগীয়া হয়। এটা উদাহৰণ লোৱা ৰহিমৰ বেগটোৰ ওজন 5.5 কি গ্ৰা আৰু জনৰ বেগটোৰ ওজন 5.05 কি গ্ৰা। কাৰ বেগৰ ওজন বেছি? ৰহিম আৰু জনৰ বেগ দুটাৰ ওজনৰ একক স্থানৰ অংক কেইটা (5) একে যদিও জনৰ বেগৰ ওজনটোৰ দশমাংশ ঘৰত এটা শূন্য আছে। অন্যহাতেদি ৰহিমৰ বেগৰ ওজনৰ দশমাংশ ঘৰত 5 হৈ আছে। আমি জানো যে $5 > 0$, গতিকে নিশ্চিতভাৱে $5.5 > 5.05$ । অৰ্থাৎ ৰহিমৰ বেগটোৰ ওজন জনৰ বেগৰ ওজনতকৈ বেছি।

এনেদৰে দশমিক সংখ্যাৰ তুলনা কৰোঁতে সদায় বাওঁফালৰ অংকৰ পৰা আৰম্ভ কৰিব লাগে। কিয়নো দশমিকৰ বাওঁফালৰ অংকবোৰ দশমিকৰ সোঁফালৰ অংকতকৈ সদায় ডাঙৰ।

সেইদৰেই দৈনন্দিন জীৱনত আমি বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন এককবোৰ পৰিৱৰ্তন কৰিবলগীয়া হয়। এই বিষয়ে তলৰ শ্ৰেণীসমূহত বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰি অহা হৈছে। যেতিয়া দৈৰ্ঘ্য, ওজন তথা টকাক সৰু এককৰ পৰা ডাঙৰ এককলৈ পৰিৱৰ্তন কৰা হয়, তেতিয়া আমি দশমিকৰ সহায় লওঁ।

মনত পেলোৱা : (ক) দৈৰ্ঘ্যৰ ক্ষেত্ৰত :

$$1000 \text{ মিমি} = 1 \text{ মিটাৰ,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ মিমি} = \frac{1}{1000} \text{ মি} = 0.001 \text{ মি}$$

$$100 \text{ চেমি} = 1 \text{ মিটাৰ,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ চেমি} = \frac{1}{100} \text{ মি} = 0.01 \text{ মি}$$

$$1000 \text{ মিটাৰ} = 1 \text{ কি.মি,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ মি} = \frac{1}{1000} \text{ কি.মি} = 0.001 \text{ কি.মি}$$

(খ) ভৰৰ ক্ষেত্ৰত :

$$100 \text{ মি.গ্ৰা} = 1 \text{ গ্ৰাম,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ মি.গ্ৰা} = \frac{1}{1000} \text{ গ্ৰাম} = 0.001 \text{ গ্ৰাম}$$

$$100 \text{ চে.গ্ৰা} = 1 \text{ গ্ৰাম,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ চে.গ্ৰা} = \frac{1}{100} \text{ গ্ৰাম} = 0.01 \text{ গ্ৰাম}$$

$$1000 \text{ গ্ৰাম} = 1 \text{ কি.গ্ৰা,}$$

$$\text{গতিকে } 1 \text{ গ্ৰাম} = \frac{1}{1000} \text{ কি.গ্ৰা} = 0.001 \text{ কি.গ্ৰা}$$

$$100 \text{ কিলোগ্রাম} = 1 \text{ কুইণ্টল, গতিকে } 1 \text{ কিলোগ্রাম} = \frac{1}{100} \text{ কুইণ্টল} = 0.01 \text{ কুইণ্টল}$$

$$10 \text{ কুইণ্টল} = 1 \text{ মেট্ৰিকটন, গতিকে } 1 \text{ কুইণ্টল} = \frac{1}{10} \text{ মেট্ৰিকটন} = 0.1 \text{ মেট্ৰিকটন}$$

(মেট্ৰিকটনক কেতিয়াবা চমুকৈ টন বুলিও কোৱা হয়)

(গ) ক্ষেত্ৰফল বা কালিৰ ক্ষেত্ৰত :

$$1 \text{ বৰ্গমিটাৰ} = 1 \text{ চেণ্টিআৰ (centiare)}$$

$$100 \text{ বৰ্গমিটাৰ} = 100 \text{ চেণ্টিআৰ} = 1 \text{ আৰ (are)}$$

$$100 \text{ আৰ} = 1 \text{ হেক্টৰ (hectore)}$$

(ঘ) মাটিকালিৰ ক্ষেত্ৰত :

$$1 \text{ লোচা} = 144 \text{ বৰ্গফুট}$$

$$20 \text{ লোচা} = 1 \text{ কঠা} = 2880 \text{ বৰ্গফুট}$$

$$5 \text{ কঠা} = 1 \text{ বিঘা} = 14400 \text{ বৰ্গফুট}$$

$$4 \text{ বিঘা} = 1 \text{ পূৰা}$$

$$1 \text{ একৰ} = 3.025 \text{ বিঘা}$$

$$1 \text{ হেক্টৰ} = 2.471 \text{ একৰ} = 7.47 \text{ বিঘা (প্ৰায়)}$$

অনুশীলনী- 2.3

DAILY ASSAM

1. তলৰ দশমিকৰ সংখ্যাবোৰক বিস্তৃত ৰূপত লিখা :

(i) 3.05

(ii) 30.5

(iii) 235.005

(iv) 23005.005

2. দশমিক ব্যৱহাৰ কৰি মিটাৰ আৰু কি মিত প্ৰকাশ কৰা :

(i) 20 চে মি

(ii) 267 চে মি

(iii) 25732 মি মি

(iv) 3540 চে মি

3. দশমিক ব্যৱহাৰ কৰি কিলোগ্ৰামত প্ৰকাশ কৰা :

(i) 520 গ্ৰাম

(ii) 4273 গ্ৰাম

(iii) 692050 চে গ্ৰা

(iv) 2 কি গ্ৰা 5 গ্ৰাম

4. টকাত প্ৰকাশ কৰা :

(i) 5 পইচা

(ii) 5 টকা 5 পইচা

(iii) 55 টকা 55 পইচা

(iv) 50 টকা 50 পইচা

5. কোনটো ডাঙৰ? মুখে মুখে উত্তৰ দিয়া :

(i) 0.2 আৰু 0.02

(ii) 3.03 আৰু 3.30

(iii) 5 আৰু 0.5

(iv) 0.4 আৰু 0.44

6. বাৰ্ষিক খেল-ধেমালিৰ ল'ৰাৰ দীঘল জাপ প্ৰতিযোগিতাত ৰক্তিমৈ 3.3 মিটাৰ আৰু প্ৰাঞ্জলে 333 চে মি দূৰত্ব জপিয়ালে। কোনে বেছি জপিয়ালে আৰু কিমান বেছি জপিয়ালে?